

ARANYOSVIDÉK.

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közmívelődési, társadalmi heti lapja és a Torda-aranyosmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre . . . . . 5 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt 50 kr.
Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

K. WERESS SÁNDOR.

Szerkesztői szállás és kiadóhivatal, Hidutca 32. sz.

HIRDETÉSI DIJ:

Árszabály szerint.

Kéziratok nem adatnak vissza.

A középosztály erősödése.

A közigazgatási államosítás kérdéséhez politikai szempontból nem szólunk. Nem vitatjuk annak sem jó, sem rossz oldalát. Elég az ahhoz, hogy a régi vármegyék mindennemű előnyös és hátrányos intézményei fölött a lélekharang már megszólalt.

A pénzügyigazgatóságok szétozása, a kir. táblák felállítása, s az összes igazságügyi és közigazgatási tisztviselők államosítása által egyes vidékek oly művelt társadalmi osztályt nyernek, mely a középosztály erősödését idézi elő.

A művelt középosztály erősödése által pedig csak a társadalom nyerhet; mert mindazon terveit, vágyait, melyek a közművelődési állapotokra hatással bírnak, sokkal könnyebben juttathatja a megvalósulás stádiumába.

Az egyes vidékek tisztviselő kara stabilá válik, azonosítja érdekeit azon város és vidék érdekeivel, melynek állandó lakosává lett; s méltán várható az ilyen tisztviselői kartól, hogy szellemi előharcosa lesz minden közművelődési mozgalomnak.

E tisztviselői karnak, bizonyára lesznek sajátlagos érdekei is, melyek mélyen a családi életben, s a családi összeköttetésekben rejlenek. Ez érdekeknek is fogantatást óhajtván szerezni, szívvel-lélekkel fog küzdeni minden oly ügy mellett, mely azon vidék anyagi és szellemi előhaladásának biztosítékát képezi.

Eddigélé a tisztviselő igen nagy részben csak ideiglenes lakosa volt azon vidéknek, vagy városnak, hová a sors vezette; mert a felülről jövő parancs kezé-

be vétette a vándorbotot, s ment keresni egy újabb hazát. — Vagy pedig, ha a tisztviselő választott volt, nem tekinthette magát működési terén otthon, mert vagy családi kötelekei, vagy birtokviszonyai más-hová, vonták, s idegenbe vezérelték.

A rövid vonásokban jeleztük változás szerintünk csak a művelt középosztály erősödését idézheti fel, s így társadalmi szempontból csak kedvező következményeket jósolhatunk.

Igaz, hogy egyik vagy másik vidék, nevezetesebb központ nagyon is sokat fog nyerni; de viszont a legigénytelenebb vidéki érdek is megfelelő szellemi erőket fog körében üdvözölhetni, a kik mindannyian oszlopai lesznek a társadalmi szép és hasznos mozgalmaknak, elevenítőleg fognak hatni a legtöbb vidéken már exclusivává vált társas életre, s hathatós támaszai lesznek az egyes kulturtörékvéseknek is.

Nem kell félnünk attól, hogy talán ők maguk az új jövevények zárkoznának el tőlünk. Mindent megmagyaráz az, hogy a magyar tisztviselő a bürokratizmusnak halálos ellensége. Buzgó, törekvő, kötelességtudó és pontos tisztviselő, de a bürokratizmus békóit nem tűri, s így könnyen olvad bele azon társadalomba, mely neki állandó otthon ad, simul a társadalmi és helyi szokásokhoz, s minden körülményeiben azonosítja magát új, állandó otthona viszonyaival.

Vegyük figyelembe azt, hogy ha így állandósított tisztviselő új otthonában jól találva magát, midőn résztvesz minden közművelődési vagy kulturtörékvésben; midőn családot alapítva, vagy már illet magával hozva, a vidék törzslakosai közé

számítja magát; feltehető-e az, hogy bürokratizmusmal vádoltassék?

Bizonyára nem! Ha van benne talán egy kis hajlam a pedanteria iránt, még ennek látszatát is eldobja magától, midőn tollát leteszi, s dolgozó szobáját elhagyja.

A társadalomban a magyar tisztviselő semmi más, mint a művelt középosztály tagja kíván lenni.

De visszatérünk oda, a honnan kiindultunk.

Azt irtuk szerény cikkünk fölébe: A középosztály erősödése.

Nos, mi azt hisszük, hogy a keletkezendő hazai tisztviselőkar hatályosan fogja növelni azon osztályt, mely hazánkban oly jelentékeny szerepet visz; s megvagyunk győződve, hogy az évtizedek múlva szereplő tisztviselői nemzedék szintén kiváló férfiakat fog felmutathatni.

Corydon.

Megyei dolgok.

Közigazgatási bizottsági gyűlés.

Vármegyénk közig. bizottsága f. hó 8-án tartotta meg rendes havi gyűlését. Elnökölt: főispán gróf Bethlen Géza; jelen voltak: Rédigy Béla főjegyző, Tarsoly Gábor, Miksa Elek, Betegh Sándor, Betegh Ferencz, dr. Horváth Miklós, Ugron Miklós, dr. Szentpéteri Lajos, Lázár Aurél, Tulogdi Sámuel, Veress Károly, Jenei Károly, Sulutz Dénes.

Főispán a gyűlést megnyitván, mindenekelőtt a hivatalos ügyben távol levő alispán helyett főjegyző olvasta fel a vármegye mult havi közigazgatási állapotáról szóló jelentését, mely-

AZ „ARANYOSVIDÉK“ TÁRCZÁJA.

A milliomos.

— Kettős historia. —

(2) Zschokkétől — fordítja b-y.

A bankár lent, a boltos fent.

Károlina szorgalmasan írta a leveleket. Kázmérja minden léptét tudhatá. Ő csak irt, csak irt, — szellemesen rajongóan. S noha apját nem tudta furcsa elvének egyetlen betűjétől is eltántorítani: maradt az ő jó kedélyével s teledesteli reményével. „Egyébiránt — ez volt mindig vigasztaló zárószava — én 16 vagyok, te 23.“ —

Körülbelül négy hónap telhetett el, mikor egy reggel dult arcczal rohan szobámba Kázmér, egy atyjától kapott levelet szoritva kezében, melyben 10 ezer forint vala tiszta aranyban. — „Ez az utolsó — írja a bankár a fiának, mit neked adhatok, ez az összes vagyonom. Megbuktam, földönfutó vagyok, sietek Anglián át Nyugatindia. Ki tudja, látjuk e még egymást.“

Természetesen egy ilyen históriácska nem tartozik a legkedvesebbekhez. A 10 ezer forint mi neki maradt nem volt egy harmad része sem annak, mi a meghalt anyja vagyonából őt illetné. Akartam vigasztalni. „Azonban — így szól — ne tarsd ezt a szégyent olyan nagy szerencsétlenségnek is egyuttal, mint ha én elszegényedésemet gyászolnám; s jövőm

elsötétednék e miatt. Én nem lettem szerencsétlen, csak egy kicsit meglepett. Ne vigasztalj, mert sértesz vele. Csupán szórakoztass még ma egy kissé; holnap már erre sem lesz szükségem.“

Megnyergeltettem a lovakat. Egy kis vad nyargalás után együtt ültünk több barát a pucos mellett. Az én ifju filozofusom vidám vala. Elbeszélte mindnyájunknak meglepő sorsának történetét; vigasztalódott elszegényedésén s így szólt: „Holnap tervet készítek.“ Mindnyájan, kik hallák, elszörnyűködtek és sajnálták. A társaságban csupán egyetlen egy, az ifju Engelbert, köztünk a legjobb fejű, lépett mosolyogva hozzá s így szolt: „Ezek itt mind bolondok; én gratulálok neked, hogy megmenekültél lump pénzedtől. Most meg fogod tudni, mennyit érsz. Én látom, hogy érsz valamit. Egy milliomos, egy fejedelem, egy szép leány csak tárgyak, melyekben nem lehet birodalma az embernek, ha a pénzacskón, álláson és szép arcon kívül valami egyebet is akarna az ember érvényre juttatni.“

Nem voltak mindnyájan az Engelbert véleményén. Magam is csupán egy fellobbanó rajongót láttam benne, kivált mikor folytatva így beszélt: „Könyvet akarok írni, s tanítani, hogyan kell egy államháztartást vezetni. Minden buta, béna, nyomorék és szükkeblű, s úgy a rokkantak, kiknek kényelmesebb életre van szükségük, a legtöbb pénzt az államtól nyerjék; ezek ha meghalnak, vagyonuk szálljon vissza az államra. Ellenben a gazdag em-

bereknek, nevezetesen az ifjaknak, s mindazoknak kiknek fejük és szívök helyén van, egy krajczárt sem kell adni. Szerezzék ők azt meg erejükkel, s fáradságos munkájokkal táplálják magokat. Így valamivel jobb lesz az eredmény. Talán még jobb, mint Spártában. Állami szolgák, hadvezérek, papok járjanak szegényes durva szőrcsuhában, lakjanak közönséges házakban, éljenek silány eledellel, hogy mindig láthassa az ember, kicsodák ők, s a nép ne vakuljon meg a fénytől rájuk tekintve. A legokosabb, a legerényesebb, a legmunkásabb a legvitézesebb neveztesse a leggazdagabbnak, mert valójában az. Az én platói államomban a szegények milliomosok lesznek. Nézzétek, a valóságban is úgy van az, — de mi egy felfordult világ századjában élünk. Hanem a gondviselés elég bölcs s helyére állítja a kiforgatott emberiséget, hogy teljesen tönkre ne jusson. Természetesen azt mondják, hogy a szerencse vak az ő adományainak kiosztásában: a butának kincseket ad, a tehetségnek és érdemnek koldusbotot. De én azt mondom: ez isteni bölcsesség, s igazságos helyreállítása az egyensulynak.“

„Micsoda?“ kiált fel egy hallgató „hát én ok nélkül dolgozzam? Én örvendek, hogy van erőm, és hogy azzal magamnak hirnevet és vagyont szerzek.“

„Azaz — szóla közbe Engelbert — te arany lapáttal akarod hányni a porondot. Aztán a végén egy golyót röptsz agyadba.“

ből kitűnik, hogy a múlt hóban bejött összesen 1029 ügydrb., a melyek kevés kivétellel földolgoztattak. Külföldre szóló utlevél 98 drb. adotta ki a romániai királyságba. A közig. fogdában 8 férfi fegyencz állotta ki büntetését. Tűzeset M.-Záh, Gyéres, Csűrűlye és Albák községben fordult elő 8851 frtra becsült kárral, a melyből biztosítva 6100 frt értékű volt. A személy és vagyon biztonság nagyobb mérvben nem volt megtámadva.

A jelentés tudásul vétetett.

Árvaszéki elnök Tarsoly Gábornak évnegyedes jelentése szerint, árva van megyénkben április 1-én 7792, gondnokolt 104. Az árvák és gondnokoltak vagyona tesz: készpénz 3295 frt 66 kr., adóslevelekben 30357 frt 83 kr., értékpapírok, takarékpénzt. könyvekben 48599 frt. 58 kr., drágaságokban 75 frt 17 kr.: összes érték 82328 frt 24 kr. A hátrálék hagyatéki ügyek száma 143 drb.; ebből kir. közjegyzőnél van 138, szolgabiráknál 4, körjegyzőknél 1.

Tordán van árva 700, gondnokolt 4, a tordai árvák és gondnokoltak vagyoneértéke pedig tesz összesen 39368 frt 78 kr.

Főorvos dr. Szentpéteri Lajos havi jelentése megyénk múlt havi közegészségügyi állapotát „kedvezőnek“ mondja. A tordai közkórházban ápolatott a múlt hóban összesen 84 beteg; ebből gyógyulva kibocsátott 33, javulva 6, gyógyulatlan 6 és meghalt 4 beteg; összes fogyatékt tehát 49. Erőszakos halál két eset fordult elő, mindkettő Alsó-Vidra községében. — A hasznos házi állatok között semmi ragályos járvány-betegség nem fordult elő.

Kir. pénzügyigazgató Jenei Károly havi jelentése szerint a múlt hóban befolyt különböző adócímeken 36969 frt 57 kr. (ebből italmérségi adó 15448 frt 83 kr., szeszdóiban 3656 forint 90 $\frac{1}{2}$ kr. stb.) Tudomására hozza előadó a bizottságnak, hogy a már kimondott felelősség alapján, a Torda városában fölszaporodott adók felhajtására márcz. 16-tól kezdődőleg ideiglenesen egy állami adóvégrehajtó alkalmaztatott.

A közig. bizottság ezek után, tisztí ügyész dr. Horváth Miklós véleménye alapján a m. ludas-besztercezi vasut-igazgatóságnak azon felbízását, a melyben a M.-Bogát községében kivetett községi és vármegyei tisztí nyugdíjalapot illető pótdadónak a hordozása alóli fölmentesítését kéri, mint indokolatlant visszautasítja.

Közgazdasági előadó Tulogdi Sámuel előterjesztése alapján, a közig. bizottság pártolólág határozta fölterjeszteni a földmivelésügyi miniszter urhoz Gábor József szt.-mihályfalvi tanító-

„Nálam a hirnév és gazdagság nem számít — mondá Kázmér — én egészen az Engelbert véleményén vagyok. Én csupán önmagamtól akarok fényleni, s megvagyok elégedve, ha érdemem elismerik.“

„Micsoda?“ — elismerik? Vág közbe Engelbert. Te nem vagy az én véleményemen. Mit bánom én, ha én napként ragyogok, s a világ azt mondja, hogy sötét vagyok, mint a szenestőke. Az emberek önzők — gyenge elméjüsből. Senkisem aggódik a más baján. Azért kell épen sajnálni az embereket.“

„Nem! kiált Kázmér. — Az ember önmagában jó és isteni; azért szeretem. Nem szeretnék olyan világban élni, mint a milyent te látsz.“ —

„Szegény Morn Kázmér, te világgyűlölő lettél! mondá Engelbert.“

„Gyermekek! ti álom, — rajongó álom felett czivakodtok, — s közbe léptem. A világ sem nem oly jó, sem nem oly rossz, a milyenné ti akarjátok tenni. Mindennek van fénye és árnya. —

Mindennek meg van a fénye, s árnya. Ma eső, holnap napsugár. Vegyétek mint okos emberek az életet olyannak, mint a milyen, ne olyannak, milyennek ti akarjátok s tartatok mértéket mindben. Közép ut a legjobb ut.

(Folytatása köv.)

nak 5 drb. Bodor-féle méhkaptár adományozása iránti kérését.

Kir. főmérnök Szántó Albertnek az előterjesztése folytán pedig a torda-topánfalvi uton levő kisoklosi hídnak helyreállítására vonatkozó munkát a közig. bizottság 1106 frt 13 kr. költséggel megállapítja és engedélyezi.

Végül kir. ügyész Lázár Aurél havi jelentése szerint a tordai kir. fogházban volt április hó 1-én 6 vizsgálati fogoly és 48 elítelt. A fogházban meghonosított szalma- és nád-iparból a f. év első negyedében befolyt 143 frt 35 kr., a kiadás ezzel szemben a rabok illetékével tett 103 frt 94 kr., a fenmaradt 39 frt 41 kr. pedig a kir. adóhivatalhoz szállított be.

(n.)

A „Tordai nőegylet“-ről.

A tordai nőegylet üdvös működéséről kívánok t. szerkesztő urral pár felvilágosító sort közölni, hogy azt a sokoldalú — de dobra nem ütött — jótékonyt, melyet a „Tordai nőegylet“ szerény vagyoni helyzetéhez képest aránytalanul gyakorolt, a n. é. közönséggel megismertessem.

A „Tordai nőegylet“ szerény, de emberbaráti működéséről leginkább a városi szegények nyilatkozhatnának, kik lépten-nyomon érezhetik e nemeslelkű hölgyek jótékonyát. Csak pár adatot kívánok nyilvánosságra hozni, mely azt bizonyítja, hogy ezen a szellemi művelődés előmozdítására alakult nőegylet nem elégszik meg ezen igen szép czél elérésével, hanem felkarol mindent, hol segítségre, buzditásra van szükség. Ime pár adat. Torda-Aranyosmegye tekt. alispánjának, a „Tordai nőegylet“-hez intézett meleg hangu átirata következtében, melyben a torda-aranyosmegyei közkórház érdekeit a nőegylet figyelmébe ajánlja, a nőegylet fáradhatatlan elnöknője kezdeményezésére, egy műkedvelői előadást rendezett, melynek tiszta jövedelméből folyó év márczius havában, az említett közkórház női osztálya részére egy 150 frtot meghaladó értékű felszerelést küldött.

Torda város polgármestere felszólítására egy Tordai József nevű, városi süket-néma részére, ki a város költségén a „Kolozsvári süket-néma intézetben“ van elhelyezve, 60 frt segélyt adott. De ezen, s az itten nem említett jótékonyt még nem meritik ki a „Tordai nőegylet“ jótékony és üdvös működési körét, mert a nőegylet ott is megjelenik, hol annak kell bizonyítékát adja, hogy tagjai mindnyájan lelkes honleányok. Még 1884-ben rendezett a nőegylet egy hangversenyt, melynek 100 frt tiszta jövedelmét a József emléktábla felállítására gyümölcsözőleg helyezte el, s ezen összeg ma már 140 frtra szaporodott. Itt kétsős érdeme van a „Tordai nőegylet“-nek, mert nem csak annak adta bizonyítékát, hogy a nőegylet lelkes honleányok egyesülete, de egyszersmind uttörő, kezdeményező volt.

Bár a nőegylet tagjai mindnyájan megérdemlik a közönség elismerését, azonban az első helyen, mindenesetre, a fáradhatatlan és lelkes elnöknőt Dr. Damokos Antalné öngyűlöletét illeti, ki általánosan ismert tevékenységénél és fennkölt szelleménél fogva a nőegylet sokoldalú jótékonyágának kútforrása. — Vajha minden város ilyen honleányokkal rendelkezhetnék!

**

A helybeli önkéntes tűzoltó egylet.

F. é. április 5-én tartotta meg évi rendes közgyűlését Dulló János elnöke alatt. A nagy számmal egybegyűlt közgyűlés helyesléssel fogadta el a titkártól felolvasott évi jelentést, mely ez alkalommal két évről szólott, minthogy két év óta nem volt közgyűlés. A jelentés főbb pontjai a következők: Weress Dénes főp. elhunyt, működő tagok száma 95, pártoló tag mintegy 50. Utóbbi két év alatt csak három tüzeset volt. 21-szer tartottak gyakorlatot.

Ez idő alatt épített az egylet egy mászó házat is, egyéb szerei is jó állapotban vannak. Az egylet pénzvagyona jelenleg 444 frt 80 kr. megjegyzendő, hogy a város 300 frt. évi segéllyel járul az alaphoz, és két ló tartással.

Közgyűlés köszönetet szavazott tisztviselőknek a kifejtett fáradhatatlan buzgalomért s egyszersmind részvétiratot küldeni határozott az ethunt feledhetetlen főparancsnoknak, Weress Dénes tesvéreikhez. Felolvasták a megújított alapszabályt, melynek főbb pontjait múlt számunkban megemlítettük volt, s melyet a közgyűlés elfogadott. Szótöbbséggel érvényre jutott az a javaslat is, hogy a parancsnoksági tagok ezután nem egy, hanem három évre választassanak. — Ezután az elnök Dulló János, osztályparancsnok és ideiglenes főparancsnok úgy az ő, mint tisztársai nevében megköszönve az eddigi bizalmat letette a mandatumot s új választásra hívta fel a közgyűlést. Erre a gyűlés általános felkiáltással választotta meg főparancsnoknak Dulló Jánost, tiszteletbeli főparancsnoknak Velits Ödön polgármestert, Dr. Harmath Bélát, Dr. Szentpéteri Ns. Lajost és Dr. Szentpéteri Jánost pedig az egylet orvosainak. — Szavazás utján lettek osztályparancsnokok: Tóth Olivér (mászó) és Csipkés Ödön (szivattyus); Segédtisztek: Körmenyi Oszkár, Borbély György és Ferenczi Ferencz; Szakaszvezetők: Viski Károly, Vincze Béla, Kazatsai Antal, Keresztes János, Salamon Ferencz és Pásztor István. Pénztárnok: Medgyesi Lajos. Szeretők: Érsek Lajos és Rácz János. Mérnök Horváth Károly. Rendfentartó oszt. parancsnok: Jakab Gergely; itt szakaszvezetők: Dr. Wolf Gyula, Czako László és Szabó Ferencz. — A gyűlés komoly menetét alig két hang derítette tréfásra, mely némely megválasztott tisztviselő megéljenzését azzal a figyelmeztetéssel toldotta meg, hogy aztán pontosak legyenek! A figyelmeztetés helyes és köszönet érte... Különben a közgyűlés az elnöknek komoly megéljenzésével oszlott szét.

— y.

HIREK.

— **Auspitz Gyula mérnök** engedélyt nyert a kereskedelmi minisztertől egy új vasut építésére, mely Tordától Topánfalván, Abrudbányán át a Bánáthba menne ki. Ha van vicinalis vasutnak jövője, úgy ennek volna, mert megnyitná azon vidéket, mely méltán nevezetik Erdély aranyvidékének.

— **Volenszky Gyula** tordai polg. iskolai fiatal tehetséges tanár f. hó 12-én jegyet váltott Burger Irén kisasszonnyal, Burger Ferenczné budapesti első téglagyár s kőszéntársulat főpénztárnok özvegyének bájós leányával.

— **Városunk haladása** egy idő óta örvendetesen észlelhető. Fokozatosan ugyan, de megszakadás nélkül több-több szűkebb utcája lesz járhatóbb a kikövezéssel. Hogy a még hátralevők közül a piac végéről a kastélyba, a nem épen díszes kastélyba vezető sikátornak is járhatóvá tételére mihamarább elkövetkezzék a sor, szintén kívánatos. Különösen a malom előtt levő szalmás szeméttel összeölekezett sár sem nem kényelmes, sem nem egészséges. Ott merednek ég felé az amugy is sötét füstös komor falai a bástyának, a zordonabb idők letűnt századjainak tanubizonyosságul, melyek felett noha már „megnehezült az idők viharos járása“ — örködik s hadd örködjen is a kegyelet, de legalább körülöttük egy kis több világosságot kérünk a mai nap áldásából. — A tornyatlan templom falai is nagyon sötétek; az egyik szegletjére akasztott lámpa üvege is nagyon sötét, világa nem ér a másik szegletig. Hisszük, hogy a világosság fog győzni a sötétségen.

— **Sorozás.** Ápril 6-án megtartott sorozás alkalmával az I-ső korosztályból: Gönczi Károly, Magyarosi Sándor, Nosztrai Ferencz, Bara Gábor, Kovács József, Csonka Gábor, Máté Miklós, Csia Sándor, Galgoczi Ferencz, Fülep András, Lukács István, Takács Juon, Rácz Szimjon, Hetesi István,

Viski Gyula (papjelölt), Székely László, Balog András, Weress Károly, Krisán János; a II-ik korosztályból: Bölöni Lajos, Vezel Dávid, Turbucz Miklós, Bárdos József, Fekete Lajos; a III-ik korosztályból: Székely János, Farkas Sándor a sorhadhoz továbbá Bence Juon, Vig József, Bedő József, Petyán Juon a honvédséghez soroztatott be. Előállott 102; ezekből 30 lett besorozva.

— **A himlő.** A szélesebb körben elterjedt hirrel szemben kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy az előfordult halálos himlő eset közönséges hólyagos himlő volt, mint ezt a városi orvosi hivatal utján megtudtuk. Ez alkalomból a közelebről megkezdődő himlő-beoltásokat nem ajánlhatjuk eléggé a szülők figyelmébe, annival inkább, mivel az a himlő veszélyességét nem csak szelidíti, hanem legtöbbször, meg is oltalmazza a beoltottakat.

— **Inakfalvi özv. Juonás Juliánna** 5 kiskoru gyermek hátrahagyásával folyó év márczius hó 18-án hazulról eltávozott s azóta nem tért vissza, valószínűleg a Maros folyóba ölte magát.

— **Aranyos-Rákoson,** a mi már több más faluban is meg van, nemrégiben dalkör alakult a népszerű Kanyaró Mihály, várfalvi tanító vezetése mellett. Az értelmes falusi emberek közül mintegy 30—40-en sorakoztak e dicséretes mozgalom zászlója alá. Elnök Komjátszegi Pál. — Hetenként kétszer tartanak iskolát, s a csillagsugáros esteken a szomszéd faluig küldik el hangjokat, — hogy ott is ébredjenek. Mindenesetre a felvilágosodás és finomabb érzésről tanuskodik minden ilyen esemény. A dal a szívhez a legközelebb ut. A dal formálta ki az emberben az erkölcsi világot. A dal hozta ki az embert az erdőből a régiék szerint — s csinált belőle szelid és nemes lényt. — A mi eddig nem volt, lehet ezután . . .

— **Uj bélyeg-jegyek.** Ápril hó 1-ével új bélyeg-jegyek jöttek forgalomba. Az új jegyek alapszíne barna, míg a belső kép a forintosoknál kék, a krajczárosoknál zöld színű lesz. Folyó évi szeptember 1-én túl már csak az új jegyek lesznek érvényesek, addig a régiék is használhatók.

— **A hadsereg katonai nevelő és képző intézeteiben** és pedig a Kőszegen, Kismártonban, Kassán és Szent-Pöltenben levő katonai al-reáliskolák I. és III-ik évfolyamaiban, a bécsujhelyi katonai akadémia és a bécsi műszaki akadémia I. évfolyamában, végül a fumei hadtengerészeti akadémia I. évfolyamában a jövő 1891/2-iki iskolai év kezdetével több magyar állami alapítványi hely kerül betöltésre. A betöltendő helyekre a magyar korona országában honossággal bíró azon ifjak pályázhatnak, a kik jó iskolai osztályzatot képesek felmutatni, s kiknek atyjok ez országok érdekében magukat bármely irányban kitüntették és szerényebb anyagi viszonyok közt élnek. A pályázati kérelmek f. évi május 15-ig a honvédelmi miniszterhez nyújthatók be. — Közelebbi feltételek a járási főszolgabírák és polgármestereknél megtudhatók.

— **Pályázat erdősítes jutalmakra.** A földmivelésügyi m. kir. miniszterium, az országos erdei alaphól a magasabb hegységek fensikjainak, tetőinek és gerinceinek, vagy meredek oldalainak s illetve a közgazdasági érdekből erdőszelvény miveendő oly területeknek beerdősítesére, melyeken hegyomlások, hó- vagy kő-görgetegek megakadályozása, szelvények és vizek rombolásának, valamint a futóhomok tovább terjedésének meggátálása végett az 1879. évi XXXI. törvényzikk 165. §-ában megjelölt erdősítes közgazdasági szempontból szükséges, s a melyeken létre-jövő erdők véd erdőkül fognak szolgálni, — a folyó 1891. évre 6 nagy jutalmat és 6 elismerő jutalmat tűz ki és pedig: kiadatik 2 elsőrendű nagyjutalom külön-külön 1000 franczal aranyban; kiadatik 2 másodrendű jutalom egyenkint 800 franc arany; 2 harmadrendű jutalom egyenkint 500 franc arany; 2 elsőrendű elismerő jutalom egyenkint 400 franc arany; 2 másodrendű jutalom egyenkint 200 franc; 2 harmadrendű jutalom egyenkint 100 franc arany.

— **Kerti utak tisztántartása a fütől.** Erre a legjobb szer a gyárakból nyerhető gyárviz. A hol ilyen nem lehet kapni, jó szolgálatot tesz a higitott szappanoslág is, melyhez 2—3% nyers carbolsav veendő; vagy végül a nyers konyhasó is

(denaturált só legolcsóbb), melyből 2 kgrammot 10 liter vízben föloldunk. E folyadékok bármelyikével locsoljuk meg az uton lévő füvet, mikor jó száraz idő van. Még egy párszor lehet e locsolást ismételni s ez által a fű rövid időn el fog pusztulni.

— **Milyen legyen a vető burgonya?** A mely burgonya télen át meleg, dohos pinczében volt tartva, az már a tél folyama alatt kezd kicsirázni s erősen hajtani. Vannak gazdák, kik az ilyen tartják legjobbnak az elvetésre. Ez téves nézet; mert az ily erősen kicsirázott burgonya sokat veszített erejéből s a csirahajtások annyira össze-vissza nőttek, hogy a burgonya szétszedésénél legnagyobb része elpusztul s csak a legkisebbek maradnak meg oly célból, hogy általuk a termést korábbra tegyék, de ezek sem biztosak, hanem elültetésekor a légméréslet változásainak nem tudnak ellent állani s így rendszeren el is pusztulnak. A jó vetőburgonyának tehát oly hűvös helyet kerítsünk télire, hogy a nagyobb foku hideg visszatartsa csirázó képességét. Ha korábban akarjuk a termést elérni, úgy olyan helyen tartjuk a burgonyát, hol a vetés idejekor a csirák $\frac{1}{2}$ —1 cmtényi hosszúságra nőttek ki, a midőn is ezeket óvatosan elültetve, korább termést várhatunk.

Törvénytörvény.

Közelebről tárgyaltak le egy közönségesnél érdekesebb ügyet a tordai kir. törv. széknél. Elnökölt Apáthi Gyula. Birák: Solymosi Miklós, Csánádi Zalán. Közvádoló: Lázár Aurél, kir. ügyész. Magán vádló: Szentmarjai Dezső a marosvásárhelyi kir. törvénytörvény elnöke. Vádolt Komáromi Ferencz a marosvásárhelyi törvénytörvény köz- s említett elnöknek magán szolgája, — jelenleg asztalosinas. Ennek védője Dr. Bogdánfi Lajos ügyvéd. — Azért tárgyalták pedig itt, mert a marosvásárhelyi törvénytörvény kényesen bíraskodhatik saját elnökének ügyében. Brutális cselekedet volt az, a mit vádolt elkövetett: a marosvásárhelyi piacon, fényes nappal, nagy népcsoport szemeláttára és fülhallatára örvöngő kifakadással szidalmazta, becsületben durván bántalmazta — volt urát, ki őt olykor olykor még segítette volt saját beismerése szerint is.

Maga ez a tény, e vastag botrány elég vád arra, hogy a háládatlan szolgát mindenki elítélje. Hát még a törvénytörvény igazságossága? S vegyük hozzá, hogy több rendbeli tanu s maga a vádolt írásban és szóval eléadott vallomásaikban semmit sem ellenkeznek a crimális tényvel. Bevallják.

Magánvádló azért megjelent a végtárgyaláson, — vagy talán csak esetleg? — s megtartotta vádbeszédét, a mi első tekintetre olyan, mintha vizet hordanának a Dunába. Mindezek mellett kir. ügyész a nagy botrányért elég mérsékelten kérte vádlottra a 4 hónapi büntetést.

Védő Dr. Bogdánfi beszédéből a következőket jegyezzük fel: Lehet, hogy vádlottnak sugalmazták e botrány elkövetését, lehet hogy nem. Vádolt azt mondja: nem sugalmazták. — Vádolt már e büne elkövetése előtt rovogatta le a büntetéseket.

Meg volt büntetve azzal, hogy a mindenkitől, saját urától is, a magánvádlótól nyilvánosan jámbornak ismert szolgát egyszer üldözőbe veszik s néhány vármegyén keresztül hurezolják a zsandárok urának elveszett néhány pipájáért. E mellett a gyanuba esés miatt vádolt nevének kitörölték egy 800 frtos testamentumból. — Ezek miatt a jámbor szolga kedvét veszti: hivatalában itt-ott már hanyagság észlelhető, mire sűrűn jönnek a fegyelmi és pénzbüntetések. — Erre büfelejtől már inni is kezd. Végre hivatalából távoznia kelle. — Hat-tagból álló családjának már most természetesen nincs mit enni. A büfelejtő még gyakrabban járja.

Már kezd sülyedni. A többszörösen káros következményü — igazságtalanul szenvedett pipaüldöztes s más apróbb hajszák innen-onnan eszébe jutnak. Feleségének s négy éhes gyerekének szenvedései keményen vádolják az apát.

E maró visszaemlékezések és fájó érzelmek sűrűen rajzanak a bortól amugy is érzékeny vált kedélyében. Egy ilyen zaklatott lelki állapotban lépve

ki a kocsmából — találja szembe a magánvádlót, kit örvöngő állapotában szóval bántalmaz. — Ha a bortól megváltozott ember beszámítás alá nem jön sokkal kevésbé jöhet beszámítás alá a lelki gyötrelem hatás alatt elváltozott ember, kivált ha bukása nem ő tőle függött.

Vádolt teljes felmentését kéri. A törvénytörvény hat hétre ítélte. — Felebbeztek mindkét részről.

— y.

CSARNOK.

Apró történetek.

1. A bakter.

Éktelenül házastros felesége volt Miklósi Sándornak, s igen természetes volt, hogy a sok égháboru után, ha szerit ejthette nyugodalmas fedél alá törekedett. Arról meg aztán éppen nem tehetett, ha egyik-másik vendéglő nagyon is utjában esvén, alkalomszerűleg oda menekült.

Mikor aztán egy éjjel után onnan hazakerekedett, az asszonynak nem volt sietősebb dolga, mint felülni ágyában s mintha csak kívülről betanulta volna, ama hires nevezetes Kukliné világszerte elterjedt, predikációi egyikére gyujtott, s oktatta nagy kegyesen a tévelygőt mind addig, míg csak el nem álmosodott.

Gábor ur már annyira megszokta ezt a gyöngy állapotot, hogy úgy volt vele mint egészen keserűn élvezni szokott fekete kávéjával. Jól se esett volna a ha tán véletlenül megtörténik vala, hogy néha napján kimarad.

Hanem egyszer még is megtréfálta. az asszonyt és segítségére volt neki a bakter.

Hogy mi a bakter, az köztudomású. Éjszaka ott kullog végig ablakunk alatt, mikor más istenteremtése alszik. Aztán szép csendesen sipol egyet, s vonul tovább. De hát abban az időben mikor az én történetem megesezt, mert hát igaz historia szóról-szóra, ez másképp ment Volt neki egy hatalmas csergettyűje, azzal óránként csergetett egyet olyan zakatával, hogy a ki meghallotta szinte nyavalyássá lett tőle. Aztán vastag borizü hangon elordította az órát. Persze, hogy meghallotta mindenki, még az is a ki holmi tolvajkodással foglalkozott, s jó idején tovább állott.

Egy alkalommal téli idő lévén olyankor osztott fel a kompánia, mikor a szatócsüzletben nyitáshoz készülnek, s utközben találkozott a bakterrel, ki egy szegletkövön hóbiskolva szundikált.

Meg kell adni, hogy vidám hangulathat volt, s így jött arra a gondolatra, hogy megalkudott az éjjeli örvöngővel, hogy miben, mindjárt meglátjuk. Az egyezkedés hamar ment köztük, jól ismerték egymást.

Ez ilyenképen elintézve lévén Gábor ur keresztül veti magát a kerítésen, mert élete párja rendszeren kizárta, besompolygott a háló szobába és szokása ellenére gyertyát gyujtott. De az asszony sem volt rest, mert a mint meglátta a haza érkezőt, rögtön felült és fejére zuditott egy olyan szózáport, melynek kezdete az volt, hogy: Na te korbely ilyen későn kell haza jönni? s a vége ki tudja mi lett volna, ha e pillanatban a bakter az ablak alatt meg nem csergeti csergettyűjét s oly hangon, mely egy kan-behemótnak is becsületére vált volna, el nem üvölti, hogy „tizenegyét ütött az ó-raaa!!“

„Nó hallod, hogy még csak tizenegy óra“, főzi le neki tűzült jobbik felét Gábor ur, mire az asszony olyan formát dohogva, hogy különös dolog, mert ő már kettőt is aludt, elhallgatott s a falnak fordult.

De a mig ide-oda forgolódott, kezdett derengeni lassan-lassan a téli hajnalodás, s hogy minő alaphangból folytatódott tovább a hamis uton megakasztott Kukli-predikáció, elfelejtettem megkérdeni.

2. A szóvati káposzta.

Kitették Kádár Józsi Szóvatra mesternek s a beköszönés alkalmával olyan szivrehatóan énekelt az egyházközségnek, hogy kicsordult a könnye valamennyi istenfélő szóvati asszonynak.

Fel is tették magukban, hogy hálások lesznek érte.

Abban az időben s tán még ma is, én ugyan meg nem esküszöm reá, az volt a falusi szokás, hogy a mestert rendre tartották házanként, mint a falubikáját, mind addig míg megházasodva belépett a becsületes emberek sorába.

Mi türes-tagadás, Józsi bizony annyit koplalt déák korában az iskola kopasz falai közt a menyit csak akart, s igen kellemesen lepte meg, hogy a beköszöntött követő napon amugy kolozsváriasan megteremtettézt töltött káposztát ebédelhett.

Másnap újra káposzta került a mesteruram asztalára, s következett ugyanaz a harmadik, negyedik, ötödik, tizedik, huszadik napon is, mindig csak töltött káposzta!!

Józsi csak fogyaszgatta emberül, de hát kezdett beleunni, s meg is mondta egyik-másik soros szomszédnak, hogy mennyire szereti ő a szemes-fuszujkát meg a korpacizre levest (ezzel is kész lett volna már felcserélni a töltött káposztát), de hát az asszony-féle nem azért asszony, hogy ne kívánjon külön töltött káposztát főzni mint a komasszonya . . . Csak folyt a káposzta ebéd küldés zavartalanul.

Ekkor aztán József is elkecseregett. Fogta magát, összeszegezett holmi ócska deszkákat, koporsó formára, aztán a töltött káposzta ebédet mind abba töltögette.

Mikor színtültig megtelt, elhíresztelte falu szerte, hogy neki halottja van, egy arrajáró atyafia hirtelen nála mult ki, beharangoztat, s az odagyülekezett szóvátiaknak égrenyülő hangon énekelte a bucsuztatót:

Immár eltemetlek
Szóvathi káposzta
Mert megunt tégedet
Az mesteruram gyomra . . .

Többet aztán nem kívántak meghallgatni a szóvátiak, szét futott az egész temetkezési gyülekezet; de nem is vitt Kádár Józsinak többé senki töltött káposztát.

Zenfalvi S.

NYILTÉR.

Derék, természet asszony. Ez még nem tesz semmit. De issza javában a bort az amazon természetű hölgy. Még ez sem olyan nagy dolog. Igen ám, de korcsmában iszik, az istenadta. No hiszen egy kicsit különös ugyan, de még ez sem olyan veszedelmes baj. Hm! hm! Korcsmában, éjjel, egész éjszaka, férfiak ivó kompániájában, kolompósok lenni, elől kocczintani, bögő, begedűsző, furulyászó, czimbalomra verni a taktust — egy hölgynek! Képzelve el uram, Jupiterre mondom nem tréfa, főleg ha másnap mikor kipárolog a gőz, elmei világossága csak olyan rendes, mint más tisztos polgárasszonyoknak. Az igaz, hogy az éj sötét leple mindent sok elfed: .bút, örömet, fényt, szerelmet.“ De mikor a nap fénylő sugara már be-aranyozta a nyugati szőlőhegyeket, hősünk ekkor bontakozik ki a kompániából s széles jó kedvében hadonázva fénylő szemek triumphusával tartja a hazavonulást. Ez uram, akármit beszél, vagy igen nagyvárosias, vagy igen kis falusias, de semmiesetre sem tisztességes.

Egy szentanu.

LEGOLCSÓBB MAGYAR NAPI LAP

„MAGYAR FÖLD“

KÖZGAZDASÁGI ÉS POLITIKAI NAPI LAP
TELJESEN FÜGGETLEN PROGRAMMAL

SZERKESZTIK

LÖCHERER ANDOR és KORMOS ALFRÉD.

A Magyar Föld bel- és külunkatársai közt a politikai és közgazdasági téren szereplő férfiak egész sorát találjuk.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

negyedévre 3 forint, egy óra 1 forint.

A „Magyar Föld“ előfizetői a lap ingyenhirdetési rovatát nagy sikerrel használják.

KÜLÖNBÖZŐ MELLÉKLETEK.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld:

a „MAGYAR FÖLD“ kiadóhivatala

1-3 Budapest, Erzsébet-körút 21. sz.

HARMATH JÓZSEF
könyv- és papirkereskedő
TORDÁN.

Ajánlja dúsán berendezett könyv- és papirkereskedését, alkalmi ajándék és dísz tárgyak nagy választékát, japáni és chinai különlegességek egyedüli raktárát.

Első minőségű

vetemény és virágmagvait

és mindenekfelett újonnan berendezett és a kor igényeinek megfelelően felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJÁT

a hol mindenféle nyomtatványok legrövidebb idő alatti elkészítését elvállalja.

Vidéki megrendelések a legpontosabban azonnal elintéztetnek és csomagolási díj nem számítatik.

SCHUSTER GYÖRGY
TORDA, Főtér.

Ajánlja a nagyérdemű közönség becses figyelmébe dús raktárát legmegbízhatóbb helyről beszerzett

MAGYAR és FRANCZIA

LUCZERNA,

EREDETI

oberndorfi répa, bükköny- és lóhere magvakban,

valamint friss hozatalu valódi

„ERFURTI“

kerti vetemény és virágmagvait

a legjutányosabb árak biztosítása mellett.

Kiváló tisztelettel

(3-*)

Schuster György.

A Pesti Hirlap 40,000 példányban jelenik meg.

PESTI HIRLAP

naponként 16 oldal terjedelmű,

pártoktól és kormánytól egyaránt független politikai napilap.

Munkatársai közt vannak Magyarország elsőrangú publicistái és szépirodalmi írói.

A lap állandó előfizetői — habár havonként újítják is meg az előfizetést —

karácsonykor ajándéku kapják

a Pesti Hirlap nagy képes naptárát.

Előfizetési árak:

Egész évre 14 frt. | Fél évre 7 frt. | Negyedévre 3 frt 50 kr. | Egy óra 1 frt 20 kr.

➔ Rendes zenemellékletek. ➔

Mutatványszámokat kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal:

Budapest, V. ker., nádor-utca 7. szám.